

Recensie van *De Wedergeboorte van de Auteur*

Met *De Wedergeboorte van de Auteur: AI als spookschrijver van de doden* levert René Oudeweg een filosofisch essay af dat tegelijk ambitieus, verontrustend en verrassend actueel is. Het boek onderzoekt een vraag die steeds dringender wordt in het tijdperk van kunstmatige intelligentie: wat blijft er over van de auteur wanneer stijl, stem en zelfs literaire aanwezigheid reproduceerbaar worden door machines?

Oudeweg vertrekt vanuit de beroemde these van Roland Barthes over “de dood van de auteur”, maar gebruikt die niet als literair cliché. In plaats daarvan laat hij zien hoe deze theoretische dood vandaag een technologische realiteit dreigt te worden. Wat ooit een poststructuralistische gedachte-exercitie was, krijgt in dit boek een onverwachte materialiteit: algoritmen schrijven teksten, simuleren stijlen en produceren stemmen zonder bewustzijn of ervaring. Daarmee verandert niet alleen de literatuur, maar ook ons begrip van identiteit, authenticiteit en betekenis.

De grote kracht van het boek ligt in de intellectuele samenhang. Oudeweg beweegt zich moeiteloos langs Barthes, Derrida, Foucault en Baudrillard, zonder ooit volledig te vervallen in droge academische taal. Zijn stijl is associatief, essayistisch en soms bijna bezwerend. Zinnen keren terug als motieven in een muziekstuk, waardoor het boek meer leest als een filosofische meditatie dan als een systematisch betoog. Vooral de hoofdstukken over taal, simulatie en het archief behoren tot de sterkste delen van het werk. Daar weet Oudeweg abstracte theorieën te verbinden aan hedendaagse AI-systemen op een manier die zowel toegankelijk als intellectueel uitdagend blijft.

Wat het boek bijzonder maakt, is dat het weigert om simpelweg cultuurpessimistisch te worden. Oudeweg presenteert AI niet als de “vernietiger” van literatuur, maar eerder als de ultieme

consequentie van ideeën die al lang aanwezig waren in de moderne filosofie. Als taal altijd al een netwerk van verwijzingen was, als originaliteit altijd gebaseerd was op herhaling en variatie, dan is een schrijvende machine minder vreemd dan we misschien willen geloven. De provocatie van het boek zit precies daar: misschien was de auteur altijd al minder uniek dan hij dacht.

Tegelijkertijd heeft het boek ook zwakkere kanten. De voortdurende opeenstapeling van theoretische verwijzingen kan vermoeiend worden. Oudeweg schrijft met grote eruditie, maar soms lijkt hij zo gefascineerd door zijn eigen netwerk van ideeën dat concrete voorbeelden ontbreken. Het boek blijft vaak op een abstract niveau hangen. Juist wanneer het over AI en hedendaagse technologie gaat, had meer aandacht voor praktische of maatschappelijke implicaties het werk sterker kunnen maken. Nu blijft de discussie soms zweven in een hoog-filosofische sfeer die niet iedere lezer zal aanspreken.

Daarnaast is de toon van het boek consequent ernstig en contemplatief. Dat geeft het werk gewicht, maar zorgt er ook voor dat het weinig ademruimte heeft. Humor, tegenstemmen of meer persoonlijke passages hadden de tekst levendiger kunnen maken. Sommige hoofdstukken voelen daardoor repetitief aan: dezelfde gedachte — dat betekenis geen oorsprong meer heeft — keert in verschillende variaties terug. Hoewel dit waarschijnlijk bewust is gedaan als stilistisch principe, vertraagt het soms het ritme van het boek.

Toch wegen deze kritiepunten uiteindelijk minder zwaar dan de intellectuele impact van het geheel. *De Wedergeboorte van de Auteur* is geen boek dat snelle antwoorden geeft; het is een boek dat vragen opent en laat resoneren. Oudeweg dwingt de lezer om opnieuw na te denken over wat schrijven eigenlijk betekent in een tijd waarin machines

steeds overtuigender menselijke taal kunnen produceren. Zijn centrale inzicht — dat de auteur misschien terugkeert als simulatie, als dataset, als patroon — blijft lang hangen.

Het boek is daarom vooral interessant voor lezers die houden van filosofie, literatuurtheorie en cultuurkritiek. Wie op zoek is naar een praktische analyse van AI zal wellicht gefrustreerd raken door de abstractie. Maar wie bereid is zich mee te laten voeren in Oudewegs denkwereld, ontdekt een rijk en intrigerend werk dat precies op het snijvlak ligt van filosofie, technologie en literatuur.

Uiteindelijk is *De Wedergeboorte van de Auteur* vooral een boek over verdwijnen: het verdwijnen van oorsprong, van authenticiteit, van het idee dat achter elke tekst een stabiel menselijk bewustzijn schuilgaat. Maar paradoxaal genoeg laat Oudeweg juist in dat verdwijnen zien waarom literatuur nog steeds belangrijk is. Niet omdat ze zekerheid biedt, maar omdat ze ons confronteert met de onzekerheid van betekenis zelf.

Een uitdagend, soms hermetisch, maar intellectueel fascinerend boek dat nog lang blijft doorwerken nadat de laatste pagina is gelezen.